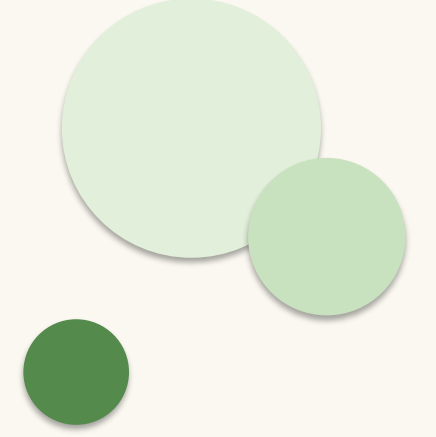

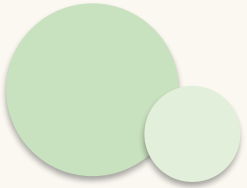
B309 GENEL EKOLOJİ

7. Hafta | Ekolojik Sistemlerde Enerji II

Kastamonu Üniversitesi | Biyoloji Bölümü

Ders sorumlusu: Dr. Öğr. Üyesi Nursema AKTEPE

Öğrenme Hedefleri

1

Enerji sübvansiyonunu açıklamak

Yardımcı enerji girdilerinin ekosistem verimliliğine etkisini kavramak.

2

Kaynak–obruk ilişkisini yorumlamak

Enerji ve organik madde aktarımını ekosistemler arası bağlantılarla açıklamak.

3

Besin ilişkilerini ayırt etmek

Besin zinciri, besin ağı ve trofik düzey kavramlarını karşılaştırmak.

4

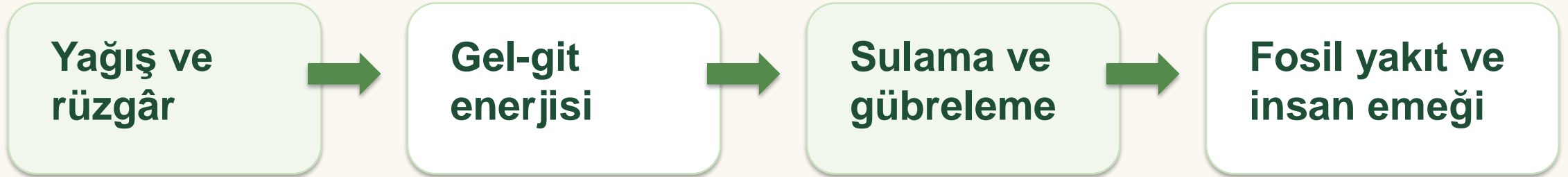
Sürdürülebilirlik ile ilişki kurmak

Taşıma kapasitesi, net enerji ve sürdürülebilir kullanım arasındaki bağlantıyı değerlendirmek.

Enerji Sübvansiyonu

Güneş enerjisine ek olarak sisteme başka kaynaklardan gelen ve üretimi destekleyen yardımcı enerji girdilerine enerji sübvansiyonu denir.

Bu girdiler uygun koşullarda toplam primer üretimi ve depolanan biyokütleyi artırabilir.

Sübvansiyon mu, Stres mi?

Uygun düzeyde etki

Enerji sübvansiyonu verimliliği artırabilir.

Örn. düzenli ve uygun zamanda gelen sel suları besin elementi taşıyarak üretimi destekleyebilir.

Aşırı veya düzensiz etki

Aynı faktör stres etkisi oluşturabilir.

Örn. uzun süreli veya düzensiz taşkınlar bitki gelişimini baskılayabilir.

Kaynak–Obruk İlişkisi

Kaynak

Üretim fazlası olan, organik madde ve enerji bakımından zengin ekosistem.

Obruk

Enerji veya organik madde bakımından daha yoksun ekosistem.

- Verimli bir ekosistemdeki üretim fazlası, daha az verimli bir ekosisteme aktarılabilir.
- Deltalar, nehir ağzları, gel-git zonları ve kıyı sulak alanları doğal enerji desteği alan alanlara örnek olabilir.

Verimlilik ve Biyoçeşitlilik

Besin elementi fakir sistemler

Biyoçeşitlilik arttıkça kaynak kullanımı tamamlayıcılığı artabilir.

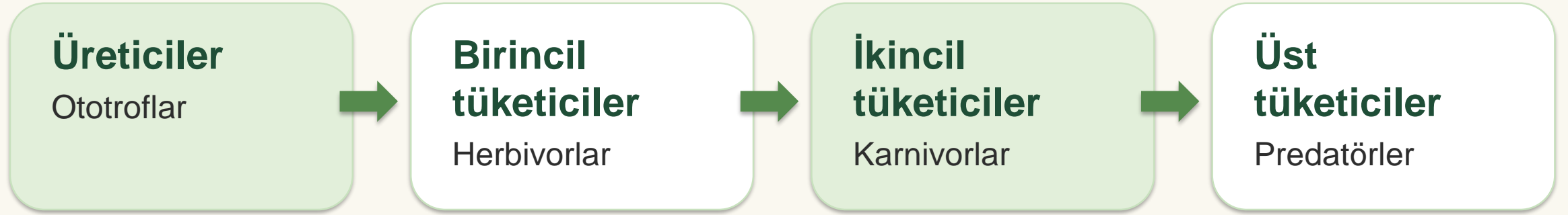
Bu durum bazı doğal ekosistemlerde verimliliği destekleyebilir.

Besin elementi zengin sistemler

Verimlilik artışı belirli türlerin baskınlığını artırabilir.

Baskınlık arttığında tür çeşitliliği azalabilir.

Trofik Düzeyler

- Trofik düzey taksonomik değil, işlevsel bir kavramdır.
- Enerji aktarımı sırasında her basamakta bir miktar enerji ısı olarak kaybedilir.

Besin Zinciri ve Besin Ağı

Besin Zinciri

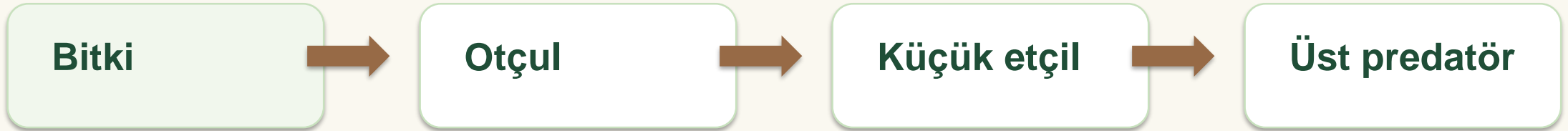
Enerjinin üreticilerden tüketicilere doğru ardışık aktarılmasıdır.

Daha doğrusal bir ilişki biçimini gösterir.

Besin Ağı

Bir ekosistemdeki çok sayıda besin zincirinin birbirine bağlanmasıyla oluşur.

Ekolojik ilişkilerin karmaşıklığını daha iyi yansıtır.

Detritus Besin Zinciri

Herbivorlar tarafından tüketilmeyen yaprak, gövde ve diğer organik artıklar ayrıştırıcılar ve detritivorlar tarafından besin döngüsüne katılır.

Trofik Şelale

Bir trofik düzeydeki değişimin diğer trofik düzeylere zincirleme şekilde yayılmasına trofik şelale denir.

Aşağıdan yukarıya kontrol

Su, ışık ve besin elementi gibi kaynaklar üretimi sınırlar veya artırır.

Yukarıdan aşağıya kontrol

Predatör ve herbivorlar alt trofik düzeylerin bolluğunu etkileyebilir.

Taşıma Kapasitesi ve Sürdürülebilirlik

Taşıma kapasitesi

Bir ortamın uzun dönemde destekleyebileceği popülasyon büyüklüğünü ifade eder.

Enerji, su, besin elementleri ve yaşam alanı gibi kaynaklarla sınırlanır.

Sürdürülebilirlik

Ekosistemlerin enerji akışı ve madde döngülerini bozmayacak kullanım düzeyiyle ilişkilidir.

Kaynakların yenilenme kapasitesi dikkate alınmalıdır.

Net Enerji Kavramı

Net enerji, elde edilen enerji ile bu enerjiyi elde etmek için harcanan enerji arasındaki dengeyi değerlendirmeyi sağlar.

- Ekolojik sistemlerde yalnızca enerji miktarı değil, enerjinin niteliği ve elde edilme maliyeti de önemlidir.
- Tarım ekosistemlerinde fosil yakıt, sulama, gübreleme ve iş gücü gibi girdiler net enerji değerlendirmesine dahil edilir.
- Sürdürülebilirlik açısından enerji kazancı ve çevresel maliyet birlikte düşünülmelidir.

Haftanın Özeti ve Değerlendirme

Haftanın Özeti

Enerji sübvansiyonu verimliliği artırabilir; aşırı olduğunda stres etkisi oluşturabilir.

Kaynak–obruk ilişkisi ekosistemler arası enerji aktarımını açıklar.

Besin ağı, besin zincirinden daha karmaşık ilişkileri gösterir.

Taşıma kapasitesi sürdürülebilir kullanımın temel kavramlarından biridir.

Kısa Sorular

Enerji sübvansiyonuna üç örnek veriniz.

Besin zinciri ve besin ağı arasındaki fark nedir?

Trofik şelale kavramını bir ekosistem örneği ile açıklayınız.

Sürdürülebilirlik neden taşıma kapasitesi ile ilişkilidir?